

таргетувати маркетингову комунікацію саме на них. Перспектива наступних досліджень пов'язана із вивченням впливу втоми на лояльність до брендів окремих товарних категорій та на споживачів з різними типами лояльності.

Список використаних джерел:

1. Stankevich, A. (2017). *Explaining the Consumer Decision-Making Process: Critical Literature Review. Journal of International Business Research and Marketing*, 2(6), 7-14.
2. Pignatiello, G. A., Martin, R. J., & Hickman, R. L., Jr (2020). *Decision fatigue: A conceptual analysis. Journal of health psychology*, 25(1), 123–135. <https://doi.org/10.1177/1359105318763510>
3. Knox, S., & Walker, D. (2001). *Measuring and managing brand loyalty. Journal of Strategic Marketing*, 9(2), 111–128. doi:10.1080/713775733
4. Mellens, M., Dekimpe, M. G., & Steenkamp, J. E. B. M. (1996). *A review of brand loyalty measures in marketing. Tijdschrift voor Economie en Management*, XLI(4), 507-533.
5. Zubko, T., Kovshova, I., & Sydorenko, O. (2019). *Prospective Trends in Neuromarketing Tools of the Food Industry in View of Ukrainian Society Digitalization*.
6. Olteanu (Bercea) M. D. (2012). *Anatomy of methodologies for measuring consumer behavior in neuromarketing research. In Proceedings of the LCBR European Marketing Conference, Ebermannstadt, Germany, 9–10 August 2012*.

УДК 657.421

Самсонова В.О.,
здобувач вищої освіти
Національний університет «Одеська політехніка»

**РЕЗЕРВ СУМНІВНИХ БОРГІВ: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ
ОБАЧНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ**

Вагомим критерієм підбору контрагентів підприємства є їх здатність вчасно оплачувати надані товари, роботи, послуги у відповідності до договору, контракту та врешті-решт законодавству.

Економічний розвиток України під час війни характеризується уповільненням платіжного обігу, що сприяє зростанню дебіторської заборгованості і відповідно до чого: важлива задача керування підприємством - формування дієвої політики з управління

дебіторською заборгованістю, спрямованої на оптимізацію загального її розміру і забезпечення своєчасної інкасації боргу.

Існує декілька етапів щодо формування політики з управління дебіторської заборгованості:

- аналіз дебіторської заборгованості за попередні періоди;
- формування положень оцінки покупців і диференціація умов надання кредиту;
- побудова ефективних систем контролю за рухом і своєчасністю інкасації дебіторської заборгованості;
- забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості [1].

Варто зауважити, що згідно з п.2 НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» створення РСБ є обов'язковим для кожного підприємства, окрім підприємств, що ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат – юридичних осіб, платників єдиного податку 3-ої групи; непідприємницьких товариств; мікропідприємств [2].

У НП(С)БО 10 відсутня інформація щодо того, для якої саме дебіторської заборгованості варто створювати РСБ. Проте, є ряд властивостей, які повинна мати дебіторська заборгованість для створення РСБ, а саме: відповідати поняттю фінансового активу (надавати право отримувати грошові кошти або інші фінансові активи); мати поточний характер (заборгованість має виникати в ході операційного циклу або бути погашеною протягом 12 місяців); не бути придбаною і не слугувати об'єктом перепродажу на підприємстві [2].

Всі ці характеристики мають виконуватись на дату балансу [2].

Відповідно до НП(С)БО 10, сумнівний борг – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником. Доцільно закріпити у розпорядчому документі підприємства критерії визначення дебіторської заборгованості як сумнівної [2].

РСБ можна визначити за одним із наведених на рисунку методів.

Формування РСБ є відображенням принципу обачності, коли методи оцінки мають запобігати зниженню оцінки витрат і зобов'язань і завищенню оцінки активів і доходів. РСБ є інструментом коригування оцінки дебіторської заборгованості,

визначення значення чистої реалізаційної вартості, що відображається в балансі підприємства [4].

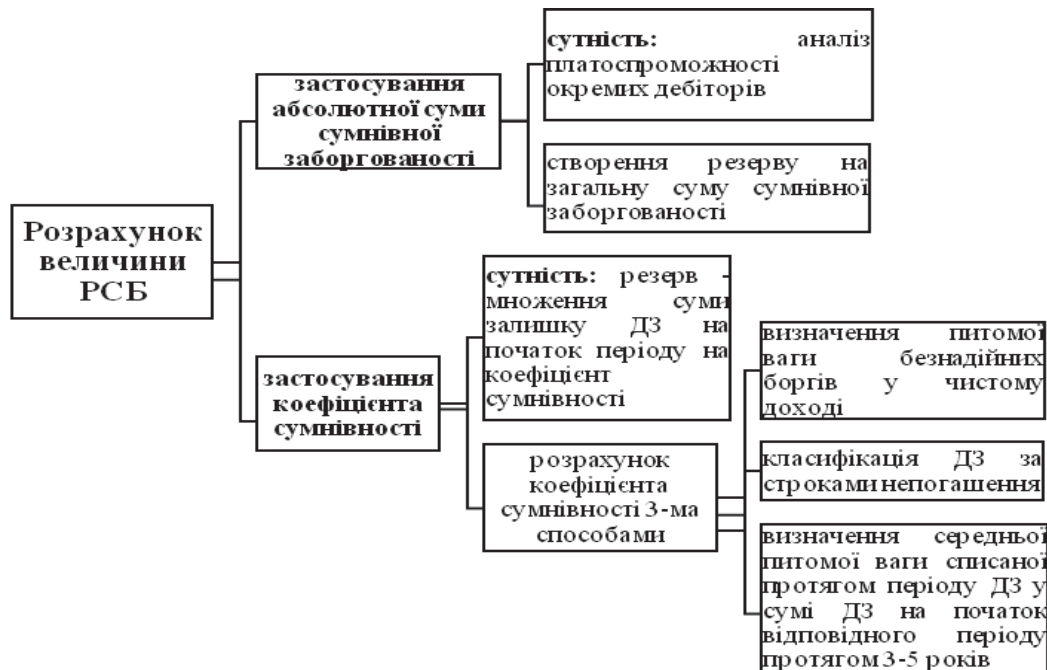

Рис. 1. – Допустимі варіанти і порядок розрахунку РСБ [2]

Нарахування значних сум РСБ впливає: на валюту балансу, що в свою чергу, відіграє роль у визначенні категорії підприємства (мікро-, мале, середнє, велике) [3]; на фінансовий результат діяльності підприємства – суми нарахованого РСБ обліковуються у складі інших витрат операційної діяльності та зменшують прибуток, що безпосередньо впливає на показники рентабельності діяльності підприємства.

Створений резерв впливає на кінцевий результат діяльності підприємства і, відповідно, на об'єкт оподаткування податком на прибуток. Згідно п.139.2 ст.139 ПКУ передбачене коригування на податкові різниці, які виникають при створенні резерву сумнівних боргів [5]. Так, фінансовий результат збільшується: 1) на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів; 2) на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суми сформованого резерву сумнівних доходів. А зменшується лише на таку суму списаної заборгованості, яка буде відповідати ознакам “безнадійності” [5].

Отже, оцінка дебіторської заборгованості є одним з базових принципів системи бухгалтерського обліку підприємства. Створення РСБ відображає принцип обачності і є інструментом коригування оцінки дебіторської заборгованості.

Список використаних джерел:

1. Грицай О. І. Управління дебіторською заборгованістю підприємства в контексті її обліково-аналітичного забезпечення / О. І. Грицай, Н. С. Станасюк. // *Економіка і суспільство*. – 2018. – №15. – С. 828.
2. НП(С(БО 10 "Дебіторська заборгованість від 08.10.1999 №237 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4018?an=49>.
3. Оніщенко В. Резерв сумнівних боргів 2022 [Електронний ресурс] / В. Оніщенко // *Головбух*. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://www.golovbukh.ua/article/7246-rezerv-sumnvnih-borgiv#anc_7.
4. Боярова О. А. Резерв сумнівних боргів як обачний інструмент впливу на діяльність підприємства [Електронний ресурс] / О. А. Боярова, Н. П. Кузик // *Облік і фінанси АПК: освітній портал* – Режим доступу до ресурсу: <https://magazine.faa.org.ua/rezerv-sumnivnih-borgiv-yak-obachniy-instrument-vplivu-na-diyalnist-pidpriemstva.html>.
5. Якуба Є. Нарахування резерву сумнівних витрат за ПСБО: обов'язок чи вибір підприємства? [Електронний ресурс] / Є. Якуба // *Аудиторська фірма "Аудит-Інвест"*. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://audit-invest.com.ua/ua/articles/blog/nachislenie-rezerva-somnitelnyh-dolgov-po-psbu-obyazannost-ili-vybor-predpriyatiya>.

УДК 338.246.88

Метеленко Н.Г.

доктор економічних наук, професор, директорка

Сіліна І.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри Інформаційної економіки,
підприємництва та фінансів*

Петренко О.В.

Здобувач PhD

Інженерний навчально-науковий інститут

ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету

ВЕКТОР ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Для України, враховуючи повномасштабні воєнні дії російських окупантів, починаючи з 24.02.2022 р., надзвичайно важливим є поступове вирішення проблемних питань відновлення економічного